

ХОТИРА YUQOLISHI SABABLARI

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi
MAVLONOVA DILOROM OYBEK QIZI

Аннотация: Ushbu maqola хотира yuqolishi kasalligi kelib chiqish sabablari, klinikasi davolash, bu kasallikda zamonaviy davolash usullarini qo'llash, zamonaviy texnikalardan foydalanishga mo'ljallangan.

Аннотация: Данная статья призвана описать причины потери памяти, ее клиническое лечение, применение современных методов лечения при этом заболевании, а также применение современных методик.

Abstract: This article is intended to discuss the causes of memory loss, clinical treatment, application of modern treatment methods in this disease, and the use of modern techniques.

Hamamiz bir vaqtning o'zida narsalarni unutamiz. Biroq, savol shuki, siz oldinroq uchragan har qanday odamning ismlarini qanchalik tez-tez eslamaysiz yoki oddiygina avtomobil kalitlarini qaerga qo'yganingizni unutmaysiz? O'tgan hodisalarni eslab qolishda unutish yoki muvaffaqiyatsizlikning yuqori chastotasi yoki intensivligi Xotira yo'qolishi yoki **amneziya** shaxsning uzoq hodisalarni eslash qobiliyatiga yoki so'nggi hodisalarga yoki ularning sodir bo'lishidan qat'iy nazar umumiy kognitiv qobiliyatlariga ta'sir qilishi mumkin. Garchi odamlar tufayli o'rganish va kognitiv qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin bo'lsa-da, xotira muammolarini keltirib chiqaradigan boshqa omillar ham qarish jarayoni bilan bog'liq bo'lmasa, qarish oqibatida hech qanday sezilarli xotira yo'qolishiga duchor bo'lmaydi. amneziya yoki oddiygina **xotira yo'qolishi** deb ataladi. Amneziya xotira yo'qolishiga sabab bo'ladigan omillarga qarab vaqtinchalik yoki doimiy bo'lishi mumkin. Ba'zi sabablar to'satdan xotira muammolarini keltirib chiqaradi, boshqalari esa vaqt o'tishi bilan asta-sekin kognitiv qobiliyatlarga ta'sir qiladi. Xotirani qisqartirish – Bu miya faoliyatidagi ma'lum buzilishlar bilan qo'zg'atilgan odam yashaydigan patologik turdagi holat. Bu bemorning tashqi dunyodan olgan ma'lumotlarini saqlab qolishi va undan keyin foydalana olmasligi bilan bog'liq. Kasallik surunkali bo'lib, asta-sekin kuchayishi mumkin; xotira ham vaqti-vaqti bilan yomonlashishi mumkin. Shifokorlarning fikricha, sayyoramizning uchdan bir qismi bu kasallikdan aziyat chekadi. Bemorlarning aksariyati keksa odamlardir. Ammo yoshlar orasida statistik ma'lumotlar mavjud, qoida tariqasida, yoshligida xotiraning yo'qolishi diqqatning past konsentratsiyasi bilan birga sodir bo'ladi

Xotiraning pasayishi: sabablari Salbiy ta'sir ko'rsatadigan ko'plab omillar bu kasallikni qo'zg'atishi mumkin. Ular orasida bosh – barqaror hissiy va psixologik haddan tashqari kuchlanish, shuningdek, tashvish va depressiya tufayli kelib chiqadigan astenik sindrom. Xotira bilan bog'liq muammolar somatik kasallikdan to'liq tuzalib ketganidan keyin ham yo'qolmasligi mumkin. Xotira muammolarini qo'zg'atishi mumkin bo'lgan bir qator boshqa jiddiy sabablar ham bor, ular orasida onkologiya, lezyonlar mavjud. miya yarim korteksi miya, ruhiy kasalliklar. Shifokorlar umumiy turdagi omillarni ham qayd etishadi: Umumiy turdagi asteniya ortiqcha ish yoki immunitet darajasining mavsumiy pasayishi natijasida yuzaga kelishi mumkin. Spirtli ichimliklarni suiiste'mol qilish. Spirtli ichimliklarning miyaga salbiy ta'siri unda jiddiy zararni keltirib chiqaradi: ateroskleroz, spazm, insultdan oldingi holat, jigar sirrozi. Zaharli moddalarning ta'siri inson xotirasi holatiga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Yosh bilan bog'liq ma'lum o'zgarishlardan keyin qariyalarda kuzatiladigan noto'g'ri qon aylanishi. Bosh suyagining shikastlanishi. Miya bo'shlig'idagi xatarli shakllanishlar. Altsgeymer kasalligi. Oxirgi bosqichlarda ruhiy spektrning patologiyalari. Psixik tipdagi disfunktsiya. Genetik darajadagi halokat. Hedar moyillik.

Nerv hujayralari uchun asosiy energiya manbai – glyukoza hisoblanadi. Qandli diabet tufayli qonda uning miqdori juda ko'payadi, ammo insulinga chidamliligi oshgani sababli hujayraga kira olmaydi. Miya esa och holda yashashga majbur bo'ladi. Agar xotira g'ayritabiiy ravishda buzilgan bo'lsa, shuningdek, zaiflik, doimiy chanqoq va hojatxonaga borishga ko'proq ehtiyoj sezilsa, kechikmasdan qonda glyukoza miqdorini tekshirtirish kerak. Qandli diabet xotira kasalligining rivojlanish xavfini jiddiy ravishda oshiradigan kasallikdan biri hisoblanadi. Qonda gemoglobin darajasi qancha past bo'lsa, miyaga shuncha kam kislorod boradi va o'zining vazifalarini uddalash shuncha qiyin bo'ladi. Agar bemorga anemiya tashxisi qo'yilgan bo'lsa, albatta, gemoglobin miqdorini kuzatib borish kerak. Bordi-yu uning darajasi tushib ketsa, xotira buzilishi vaqti kelganidan ogohlantiradi.

Xotira yo'qolishini davolash butunlay xotira yo'qolishiga sabab bo'ladigan omillarga bog'liq. Ba'zi omillar vaqtinchalik xotira muammolarini keltirib chiqaradi, bu sabab omillar yo'q qilinganda yoki shunga muvofiq davolanganda teskari bo'lib turadi. Masalan, dori-darmonlar tufayli yuzaga kelgan xotira yo'qolishi dori-darmonlar to'xtatilganda yoki o'zgartirilganda teskari bo'ladi. Xuddi shunday, har qanday oziq-ovqat etishmovchiligi oziq-ovqat va ozuqaviy qo'shimchalarni etarlicha iste'mol qilish orqali hal bo'lganda xotira yaxshilanadi. Depressiyani davolash qo'shilgan depressiya tufayli yuzaga keladigan har qanday **xotira yo'qolishini** o'zgartiradi. Ko'pgina omillarda xotira muammolari o'z vaqtida yoki atrof-muhitga o'zgarishi natijasida yaxshilanishi mumkin.

Xotirani yo'qotishning aniq shartlari holatga ko'ra maxsus muolajalarni talab qilishi mumkin. Masalan, dementiya yuqori qon bosimi tufayli yuzaga kelganda, pasaytirish uchun dori-darmonlar boshqa xotira zaifligini to'xtatish uchun ishlatiladi. Xuddi shunday, Altsgeymer kasalligi kasallik bilan bog'liq xotira muammolarini davolash uchun ko'rsatilgan dori vositalari bilan davolanadi. Xotira yo'qolishini davolash uchun **an'anaviy dori-darmonlardan** foydalanishning ko'zdan kechiruvchi kamchiliklari mavjud. Xotira yo'qolishini davolash uchun buyurilgan dori-darmonlar faqat qisqa muddatli natijalar beradi va dori-darmonning ko'plab yon ta'sirini keltirib chiqaradi. **Tabiiy qo'shimchalar** tomonidan kiritilgan an'anaviy bilimlar hech qanday tezkor natijalar bermaydi, balki xotiraning sezilarli darajada yaxshilanishi bilan uzoq vaqt ichida nihoyatda foydali ekanligini isbotlaydi. Oziq-ovqat qo'shimchalari bilan bog'liq hech qanday yon ta'sir yo'q, chunki ular tarkibida xavfsiz va tabiiy ingredientlar mavjud.

Tabiiy xotirani yo'qotish davolash usullari bilan bog'liq foyda tibbiy birodarlik orasida ushbu qo'shimchalarning xotirani oshirish uchun qo'llanilishi mumkinligi haqida ko'p qiziqish uyg'otgan. Xotira yo'qolishini davolash va oldini olishda ushbu qo'shimchalarning xavfsizligi va samaradorligini aniqlash maqsadida ko'plab klinik sinovlar o'tkazildi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://biotus.uz/uz/bolezni1/patologija-nervnoj-sistemy/snizhenie-pamjati.html>
2. <https://uz.yourwebdoc.com/memoryloss.php>